

35
С 8814/16.

СП. ЧЕРКАСЕНКО

ПОЕЗІТЬ ДЛЯ МОЛОДЕЖИ

ДЬТОЧА БІБЛЮТЕКА НОВИНКИ „ПЧОЛКА“
Ч. 16.

УЖГОРОД / КНИГОПЕЧАТНОЕ А. Т. „УНІО“ / 1926.

СП. ЧЕРКАСЕНКО

63932

ПОЕЗІЙ
ДЛЯ МОЛОДЕЖИ

ДѢТОЧА БИБLIOTЕКА НОВИНКИ „ПЧОЛКА“
Ч. 16.

УЖГОРОД / КНИГОПЕЧАТНОЕ А. Т. „УНІО“ / 1926.

СП. ЧЕРКАСЕНКО.

Спиридон Тодосієвич Черкасенко.

Милѣ дѣточки! Вы вже — думаю — давно запримѣтили в Вашої новиночцѣ „Пчолцѣ“ чудеснѣ вершики и пески С. Черкасенка, якѣ появляються вже од давнѣйшого часу. Вы певно не знали, хто се Вам пише, то я Вам про Него подешо розкажу:

Сп. Черкасенко славный поет и драматург руського народу за Карпатами. Народився 11. XII. 1876. р. на Українѣ, на Херсонщинѣ. Єго батько був бѣдным селянином. Поет, скончивши учительську семинарію, був 15 років народним учителем. На літературну ниву виступив 1904. р. поезіями з роботничого житя. Од того часу написав премного поезій, богато драм та іншого. На Підкарпатю виставлялися его песы з житя підк. пластунов-школлярів.

Сам походить з селянъкоѣ родини и, яко бувший учитель, дуже любить дѣточок, особливо селянських. В песцѣ „Бѣдний Лесько“ мож сказати, що учитель — то сам автор, який дуже любить и спомагає бѣдного ученика.

Сп. Черкасенко пише також и під псевдонімом „П. Стак“.

Дай Боже, щоб довго прожив межи нами.

ГРЕНДЖА-ДОНСЬКИЙ.

CONSTITUTION OF THE UNITED STATES

(1789) IN THE ORIGINAL FEDERALIST PAPERS

WITH A HISTORY OF THE CONSTITUTIONAL CONVENTION AND THE POLITICAL PARTIES OF THE DAY

BY JAMES MADISON, JOHN JAY, AND HAMILTON

WITH AN APPENDIX OF THE DECLARATION OF INDEPENDENCE

AND THE BILL OF RIGHTS, WITH NOTES AND COMMENTS

BY JAMES MCGRAW, PH.D., PROFESSOR OF AMERICAN HISTORY

WITH A HISTORY OF THE CONSTITUTIONAL CONVENTION AND THE POLITICAL PARTIES OF THE DAY

BY JAMES MADISON, JOHN JAY, AND HAMILTON

WITH AN APPENDIX OF THE DECLARATION OF INDEPENDENCE

AND THE BILL OF RIGHTS, WITH NOTES AND COMMENTS

BY JAMES MCGRAW, PH.D., PROFESSOR OF AMERICAN HISTORY

WITH A HISTORY OF THE CONSTITUTIONAL CONVENTION AND THE POLITICAL PARTIES OF THE DAY

BY JAMES MADISON, JOHN JAY, AND HAMILTON

WITH AN APPENDIX OF THE DECLARATION OF INDEPENDENCE

AND THE BILL OF RIGHTS, WITH NOTES AND COMMENTS

BY JAMES MCGRAW, PH.D., PROFESSOR OF AMERICAN HISTORY

WITH A HISTORY OF THE CONSTITUTIONAL CONVENTION AND THE POLITICAL PARTIES OF THE DAY

BY JAMES MADISON, JOHN JAY, AND HAMILTON

ГИМН.

Наш Рôдныи Край, о любъ братя,
Перлина Божа на землъ,
Наш край — зелёне Пôдкарпатя,
Зеленъ горы в срѣбнôй млѣ.

За Рôдныи Край до бою смѣло
Одважно стане кождый з нас,
За рôднъ горы душу й тѣло
Оддасть без жалю в грôзный час!

Хто Рôдныи Край над все кохае,
До працъ творчоѣ ставай!
Най процвите и засъяе
На цѣлый свѣт наш Рôдныи Край!

РÔДНЫЙ КРАЙ.

Над все кохай свой Рôдныи Край
И молоде свое житя
Без дум, без жалю й каятия
За него в грôзный час oddай !

Над все ты свой народ люби
И сил юнацких не жалѣй :
Для него працу, розум свой
Оддай без суму, без журбы !

Над все прапор свой почестуй, —
На нѣм слова: Народ и Край !
За него смѣло в бой ставай !
Не спи-ж, юначе, и вартуй !

ПРИСЯГА.

(На Шевченкôвскѣ роковины).

„Учѣтесь!“ — ты нам прорѣк, —
„Борѣтесь з ярмом неволѣ!“ —
И певен будь: юнацкий вѣк
Мы не змарнуем вѣтром в полѣ.

В душѣ, ще чистой, молодой,
Той заповѣт святый поглибим:
В путь до Правды осяйной
Мы — присягаємось! — не схивим.

Наллемо серце наше вщерть
До Краю Рôдного любовю,
Коли-ж на герць покличе Смерть —
Його врятуемо мы кровю!

В страшнѣ ворожих бурь часы
Розпалим мы свое завзятia
За горы вôльнѣ, за лѣсы
И за свободу Пôдкарпатя.

За твой великий заповѣт
Мы згрудимось стѣною нынѣ
Й Тебе на ввесь широкий свѣт
В одной прославимо родинѣ.

СЛЬОЗЫ И КВѢТЫ.

Сльозы и квѣты у нашом життѣ
Разом цвитуть,
Буднѣ и мріѣ яснѣ, золотѣ
Поруч идуть.

Сльозы, як росы — немає без них
Пишных квѣток.
Только у буднях из мрії чаровных
Звем вѣнок.

Поки нам точиться наше житя
В буднях нудных, —
В мріях находим од них забутя,
Щастя и смѣх.

Поки ще серце здолає в сльозах
Муки нести, —
Стелиться квѣтами довгий наш шлях
Аж до меты.

РАННЯ ПЧОЛКА.

Здорова будь, моя маленька!
З яких се соняшних країв
Ще до весняных красных днів
Брениш тут, пчолко золотенька?

Чи не завчасно сон зимовий
Урвала ты в кублѣ своїм?
И де в заметѣ сніговом
Тобѣ почувся пах медовый?

Я одчинив свое віконце
Назустріч сонечку, але...
Тобѣ, маленька, буде зле,
Коли за хмарку зайде сонце!

Вернись же, пчолонько, до дому,
И жди, аж поки красный гость —
Весняный Шум — благую вѣсть
Подастъ великому и малому:

То буде край морозам, мряцѣ,
Зазаленїє лѣс и луг,
И сонце-щаствїа, сонце-друг
Покличе всѣх до руху и працѣ!

ПЕРШЪ КВѢТЫ.

Бѣленъкѣ пролѣски — як сон,
Що сниться инодѣ дѣтинѣ, —
Як усмѣх в снѣ — ясный, щасливый...

Мов бризки з неба, всюды он
Розквѣтли вже й фіялки синѣ, —
Я пю их пах — тонкий, дражливый...

Хто в зелень нѣжну, весняну
Розкидав ген кусочки злота?
Чи то горицвѣт сонцем сяє?

Краса!... И радость неземну
Знов чує кождая истота
И гимны сонцеви спѣвае...

ВЕСНЯНЫЙ СОН.

Як только промънъ сонечка
Заграе на веснѣ,
Вже пчолка, Божа донечка,
Тръвожиться у снѣ.

Бо сниться ѳй: над горами
Розвъялись хмарки,
Зелеными просторами
Дзвенять-бренять струмки.

Над луками, над нивами
Ген жайворон повис,
И щебетами, спѣвами
Аж стогне гай и лѣс.

А квѣт旤, квѣт旤 — падоньку! —
Лѣтай, цѣлуй, тягни
Солодкую принадоньку —
Даруночок весны!

Там кожда травка, гиличка
Новым житям бренить...
Прокинулася пчілочка —
До працѣ аж горить!

СОНЦЕ.

Як сонечко смѣяся,
То любо всѣм жиеся,
И на його тепло
Комаха, звѣр, стебло
Радѣютъ, веселяться,
До працѣ бадьоряться.

Зойди ж ясне!
Зойди, красне!

А хмарою укрылось —
Кругом все засмутилось.
Вѣйнули холода —
Прийшла до всѣх бѣда:
Повяли геть ростины,
Сховалися тварины.

Летять зимы, —
Сумнѣ всѣ мы ...

Надѣя-ж в нас не вяне,
Що сонце знов прогляне,
И оживе в лѣсах
Комаха, звѣр и птах,

И зашумить з водою
Зеленый Шум весною:
„Се вам, дѣти,
Тепло, квѣты!“

НА ВЕСНЬ.

И звонить Шум, Зеленый Шум:
„Вставай, кто спав на одпочинку,
Струхни нудьгу зимовых дум,
Лови житя ясну хвилинку!“

Весна, весна... Поток из гор,
Як легінь, мчиться у долину,
И в гущу темну вабить бор
Комаху, зв'яря и пташину.

А Сонце-бог серед небес
На землю съе промънь-стрѣлы,
И кличе всѣх, кто вже воскрес,
Збудить до праць творчъ силы.

О, пчолко люба! Дужий клич
Почула й ты в свой темницъ, —
Минула знов предовга ноч,
Немов омана чаровницъ.

И знову Сонце и поля,
И знову праця, рух и квѣты,
И в ярь уквѣтчана земля
Непереможно кличе жити!

НА ДОБРА-НОЧ.

Сонце в останне земли усмѣхаеся
Й тихо за горы далекъ ховаеся, —
Свѣте, засни, одпочинь!

Спѣте, потомленѣ, спѣте, заплаканѣ,
Спѣте, задуренѣ, спѣте, заляканѣ! —
Ночи наступулась тѣнь ..

Доля суворая з ранком прокинеся,
Яструбом хижим на люд накинеся, —
Думы про щасте покинь!...

Доки-ж нôч-матѣнка ласкова, темная
Тягнется тихо, гей казка таємная,
Поти засни, одпочинь.

Най хоть у снѣ тобѣ щасте всмѣхаеся,
Серце намучене сном навтѣшаеся, —
Доле проклятая, згинь!

ВЕЧЕР НА ПЧОЛЬНИКУ.

Заходить сонечко за горы,
Лягла в долинъ темна тѣнь.
Скѣнчила пчолка деннъ зборы,
Зеленъ кидае просторъ;
А сонце ѿй: „Лети, спочинь!“

Пчоляр старый скѣнчив роботы
И сѣв вечерять пôд курѣнь.
Вон видѣв пчолчинъ турботы --
И шепче з ласки ѿй, з охоты:
„Доволъ, серденько, спочинь!“

Надходить нôченъка, новоли
Розшила злотом высочѣнь.
Заснуло все у лѣсъ, в поли...
Вже лѣг и дѣд, пославшись долъ,
А нôч йому: „Засни, спочинь!“

В ПЛАСТОВОМ ТАБОРѢ.

Най не грѣвожить нас турбота зайва
Минулых наших праць и суеты:
Свободнѣ, вольнѣ мы, мои браты, —
Купаймось в злотѣ соняшного сяйва!

Спочинок вольный свой мы заслужили:
Не марнували мы в роботѣ рук,
В почесный труд школьніх наук
Вложили доста разуму и силы.

Жадае тѣло й дух одмѣн, одновы
Розташували мы в лѣсах табор
И розвели огонь, а наш прапор —
Гей гордый птах на пишнѣм тлѣ дубровы.

Встаемо з сонцем мы, яснѣ, бадзорѣ, —
Тѣкає геть од нас зневѣра й сум.
В поток! в глибѣнь! в кипучий бѣлый шум!
Порынем в хвилѣ быстрѣ и прозорѣ:

В таборѣ кождый день — то дивна казка,
Там кождый з нас из сонцем побратим,
Спѣває лѣс, спѣваєм мы из ним,
А там — и ноч и збр пестлива ласка...

Кругом огню в солодкой, нѣжной втомѣ
Ведем размову всѣ, щораз нову, —
Про наш союз, про мудрость лѣсову,
Що вабить нас в краины невѣдомѣ.

А врештѣ — сон мѣцный аж до свѣтанку,
Аж поки до житя разбудить клич...
Заколысає нас пестунка нôч,
Як матѣнка рôднесенька, до ранку.

НА СЪНОЖАТЬ.

Гей звенять на луках косы...
Плачте, квѣты запашнѣ!
Росять землю перлы-росы, —
У слезах лягли покосы
На стернѣ.

Не тремтить рука дебела
У завзятых косарѣв!
Вялить квѣты, сушить зела
Их размовонька весела
Ихний спѣв.

Сонце лине в небокрузѣ,
Анѣ хмарки в небесах.
Стогне десь зозуля в лузѣ,
Що вмирають квѣты в тузѣ
На стернях...

НÔЧ.

Тихая нôченька, нôч чарôвниченька
Землю вкрывае.

Князь наш яснесенький — мъсяцъ повнесенький —
Лагôдно сяе.

Он усмѣхаются, в хмарки ховаются
Збрки злотистѣ.

В тѣнях захованѣ, сплять зачарованѣ
Квѣты барвистѣ.

Купами темными, сумно-таэмными
Вербы схилились.

Спить люд замученый, горем засмученый —
Всѣ потомились.

Радость хвилинную и працю невпинную
Нôчка приспала,

З ними й жахливую долю зрадливую,
Най бы не встала!...

ЗОЛОТА ОСЬНЬ.

У злoto соняшного смѣху,
У лѣта радость гомонку —
Таку веселу и звонку —
Журбу хтось кинув тиху.

Дуброва, бôр в легкой задумѣ,
Притих зчудованый поток,
И повный жартов лѣсовик
Не знайде мѣсця в сумѣ.

В межброях ген туманы синѣ...
Мовчать зажуренѣ пташки,
Затихли краснѣ спѣванки
У горах, в полонинѣ...

Ворожить хтось и сѣе чары:
У ярой зеленѣ лѣсбов
Огнѣ багрянѣ розпалив
И золотѣ пожары.

ОСЕНЬ НАД РѢЧКОЮ.

Плаче калина,
Шумить лѣщина,
Береза ронить слзы...
Холодно в лузѣ...
Схилились в тузѣ
Зеленѣ верболозы.

Кучерѣ-хвилѣ
И шумы бѣлѣ,
Як пух, вкрываютъ рѣчку,
Травы пожовкли,
Спѣвы замовкли,
Що день будили й ночку.

Слоты и мряки
Степы, байраки
Важким туманом крыютъ.
Вѣтры полями
Понад стернями
Голодным вовком выютъ...

Серце-ж палае,
Душа сп'євае
Бренять щасливъ сльозы...
О, краю рôдный !
Твôй лет свободный
Не впинять и морозы !

ОСѢНЬ.

Все, все не те... В обоймах зморы
Й сонце грѣе — не пече...
Не тѣ лѣсы, не тѣ и горы:
На яри их свой узоры
Журлива осѣнь злотом тче.

По стернях нив блукаютъ сумы
За тым, що лѣто одзвѣло, —
Их непомѣтнѣ, тихѣ шумы
От-от присплять и нашѣ думы,
Поорять зморшками чоло...

Та геть журбу! Най ворон кряче.
Що суне лютая зима, —
Надѣя наша не заплаче:
В надѣѣ серденько горяче,
И привид зим йому — дарма!

ВѢТЕР.

Стихи птахов краснѣ спѣвы
Горы сплять и лѣс затих.
Только вѣтер пустотливый
Рве, несе на воды, нивы
Золото кучерѣв рясных.

То, жартуючи, до хвилѣ,
Нахилившись, припаде,
Збурить пухом шумы бѣлѣ,
Збудить лозы занѣмѣлѣ
И в болото забреде.

— „Гей, качки ! Гей, гуси сѣрѣ!
Вже минули краснѣ днѣ, —
Чи не час летѣти в ирѣй ?
А-ну, геть на всѣ четыри !
Годѣ бабратись в багнѣ.

Вже давно спѣвучѣ птахи
В теплых бавляться краях,
В лѣгвах звѣрѣ-сѣромахи,
И нѣ мушки, нѣ комахи
По лѣсах и по полях !“

З вѣтром злинули пôд хмары
Сѣрѣ гуси и качки.
А в лѣсѣ глухѣ обшары
Сунуть зим страшнѣ примары —
Снѣгу первого платки.

З ними танцѣ ворохобнѣ
Крутить вѣтер чаровник:
Задар настроѣ жалобнѣ
И плачѣ чиѣсь надгробнѣ, —
Сумовати вѣн не звык!

А як нôч лиха настане,
Вѣн, стомившись, десь засне...
Тольки-ж досвѣток прогляне,
Знов прокинеться и встане —
Злобнѣ жарты розпочне.

Ой, боронь нас, Божа Мати,
Од тых жартов пустуна! —
Всяк чим-дуж тѣкай до хаты,
Щоб в теплѣ там дочекати,
Поки вернеся весна!

ЗА ТЕПЛОМ.

За теплом зима сумна
Заморозить, замете,
За зимою знов весна
Засп'ває, зацв'те.

Так и в серденьку моїм:
Втіху гонить сум важкий,
А за смутком нав'єсним
Сп'єв лунає чарівний.

И весною та зима
Все ввиджається мені,
Як и взимку крадькома
Серце плаче по весні...

З ГОРЫ.

I.

Не знаю, мамо, что и як,
А мы з Юрком зимъ зрадѣли!
Снѣжок, як пух, снѣжок — первак!—
Такий смѣшный, чистенький, бѣлый!

И вабить з хаты нас на двѣр,
На улицю в погожу пору,
Де гомонкій дѣточий мир
Укрыв, як галич, дальню гору...

А-ну, де чоботы й кожух?
Сьодня нам не йти до школы.
Туды — до них! Захопить дух,
Як полетять з горы гренджолы!

Не бойтесь, мамо, вже Юрка
Я припильную — буде цѣлый:
Нехай летить хоч сторчака —
Снѣжок такий мягонький, бѣлый!

Учились красно мы, не грѣх
Якийсь там день и погуляти:
Веселый день, веселый снѣг
И дѣда вытяgne из хаты!

II.

Мы — на горѣ! Веселый смѣх,
Веселый гук не знає впину
И на гренджолятах прудких
З горы, як птах, летить в долину.

Забуто все — нудьга, книжки,
Вчитя трудного бôль и мука,
Як сядеш зручно на санки
И мчишся вниз стрѣлою з лука.

А звернеш нехотя у бôк,
То сторч потрафиш у заметы,
И розбтнеся регôт, крик, —
И сам гукаєш: „Юрку, де ты?“...

Обтрусиш снѣг и байдуже,
Хоч дражнять выгуки зухвалѣ,
Съдаєш знову и уже
Немов на крылах линеш далѣ.

Та не помѣтиш, як и нôч
Пôдкрадеся до нас на гору,
А там — вечеря, тепла пѣч,
И сон солодкий гонить змору.

На ранок встанеш бадьюрїйш —
Здоровый, свѣжий, як нѣколи,
Не йдеш поволи, а летиш
З веселым захватом до школы!...

ЗМѢСТ

	Стор.
Гимн	7
Родной Край	8
Приягаг	9
Слезы и квѣты	10
Рання пчолка	11
Перші квѣты	12
Весняный сон	13
Со це	14
На веснѣ	16
На добра-ноч	17
Вечер на пчольнику	18
В пластовом таборѣ	19
На съножатѣ	21
Ноч	22
Золота осень	23
Осень над рѣчкою	24
Осень	26
Вѣтер	27
За теплом	29
З горы	30

